

2.10.2025

EUS

Laura Vartia

Valtioneuvoston asetus elpymis- ja palautumistukivälineestä annettavan tuen seurantaan koskevista Valtiokonttorin tehtävistä

1. Johdanto

Valtioneuvoston asetuksessa säädetään Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) (jäljempänä *tukivälinelaki*) 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista Valtiokonttorin tehtävistä.

2. Tausta

Elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/241 (jäljempänä *tukivälineasetus*) 22 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden, jotka saavat tai lainaavat tukivälineestä varoja, on tukivälinettä täytäntöön pannaan toteutettava kaikki asianmukaiset toimenpiteet unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että tukivälineestä tuettuihin toimenpiteisiin liittyvä varojen käyttö on sovellettavan unionin oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaista erityisesti petosten, lahjonnan ja eturistiriitojen ehkäisemisen, havaitsemisen ja korjaamisen osalta. Jäsenvaltioiden on tätä varten varmistettava vaikuttava ja tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä ja aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen määrien takaisinperintä.

Tukivälineasetuksen 22 artiklan 4 kohdassa säädetään, että komissio asettaa jäsenvaltioiden saataville integroidun ja yhteentoimivan tieto- ja seurantajärjestelmän (jäljempänä *Arachne-järjestelmä*), johon kuuluu yhteinen tiedonlouhinta- ja riskienpisteytysväline ja jonka avulla merkityksellistä dataa voidaan käyttää ja analysoida.

Kansallisia järjestelyjä koskeva tukivälinelaki tuli voimaan 4.7.2022. Tukivälinelain 7 §:ssä säädetään Valtiokonttorin tehtävistä elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanossa. Valtiokonttorin tehtävänä on tukivälinelain 7 §:n 1 momentin mukaan ylläpitää elpymis- ja palautumistukivälinevaroilla rahoitettujen hankkeiden seurantaan koskevaa keskitettyä kansallista tietojärjestelmää, johon kerätään tukivälinelain 12 §:ssä tarkoitettut tiedot, sekä toimia tietojärjestelmän

rekisterinpitäjänä, tuottaa valtiovarainministeriölle, valtiovarain controller -toiminnolle sekä toimivaltaisille Euroopan unionin toimielimille, elimille ja laitoksille tietojärjestelmän tietojen perusteella tai muutoin niiden lakisääteisten tehtävien hoitamisen edellyttämät tiedot ja selvitykset sekä valvoa ja varmentaa elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoa ja elpymis- ja palautumistukivälinevarojen käyttöä.

Tukivälineasetuksen 22 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun Arachne-järjestelmän käyttöönotto ei ole tukivälineasetuksen mukaan jäsenvaltioille pakollista. Kuitenkin komission tarkastajat ovat todenneet Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan (*RRP*) kohdistuneessa järjestelmätarkastuksessa (FI-Q4/2022-PFIU), että Suomen RRP:n hallinto- ja valvontajärjestelmä ei nykyisellään täytä jäsenvaltion velvoitteita riittävästä hallinto- ja valvontamenettelyistä EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi. Arachne-järjestelmän käyttöönotto on osa toimenpiteitä, joilla varmistetaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen elpymis- ja palautumistukivälineen kansallisessa toimeenpanossa. Mikäli Suomi ei osoita riittäviä toimia RRP:n hallinto- ja valvontajärjestelmän parantamiseksi, voi komissio keskeyttää maksatukset Suomelle elpymis- ja palautumistukivälineestä.

3. Asetuksen tavoitteet ja sisältö

Valtioneuvoston asetuksen tavoitteena on ottaa Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman hallinnoinnissa, valvonnassa ja tarkastuksessa käyttöön komission keskitetty Arachne-järjestelmä, jolla täydennetään kansallisia hallinto- ja valvontajärjestelmiä sekä varmistetaan unionin taloudellisten etujen suojaaminen EU-oikeuden mukaisten jäsenvaltion velvoitteiden täyttämiseksi.

Asetusta sovelletaan Valtiokonttoriin ja sen tukivälinelain 7 §:n mukaisiin tehtäviin.

Asetuksen 2 §:ssä säädetään tietojen siirrosta komission tieto- ja seurantajärjestelmään. Valtiokonttorin tehtävänä on siirtää tarvittavat tiedot tukivälineasetuksen 22 artiklan 4 kohdassa säädettyyn komission integroituun ja yhteentoimivaan tieto- ja seurantajärjestelmään (Arachne-järjestelmä) Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi.

Asetuksen 3 §:ssä säädetään komission järjestelmään siirrettävistä tiedoista. Valtiokonttori siirtää tukivälinelain 7 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta keskitetystä kansallisesta tietojärjestelmästä asetuksen 2 §:ssä tarkoitettuun komission tieto- ja seurantajärjestelmään seuraavat tiedot: hankekohtainen asiatunniste, hankkeen nimi, hankkeelle myönnetty tuen määrää, hankkeen edistymistieto, tukivälinelain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitetun tuen saajan nimi ja syntymäaika tai yritys- ja yhteisötunnus sekä muut tiedot, joiden siirtäminen komission tieto- ja seurantajärjestelmään on välttämätöntä tukivälineasetuksen

22 artiklassa tarkoitettujen Euroopan unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi. Tukivälinelain 13 §:n 3 momentin mukaan Valtiokonttorilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa lain 13 §:ssä tarkoitettu tieto muulle viranomaiselle, julkista tehtävää hoitavalle taholle ja Euroopan unionin toimielimille, elimille ja laitoksille, jos tieto on välttämätön näiden lakisääteisen tehtävän hoitamiseksi.

Asetuksen 3 §:ssä säädettävät Arachne-järjestelmään siirrettävät tiedot sisältyvät tukivälineasetuksen 22 artiklan 2 kohdan d alakohdan nojalla kerättäviin tietoihin. Tiedot vastaavat myös Arachne-järjestelmän käyttöehtojen (Arachne charter v2.4, [a43cb969-8a8d-492b-b1c6-938edfb1f63a_en](#)) mukaista järjestelmään vietävää vähimmäistietosisältöä.

Asetuksen 3 §:n 1 kohdassa säädettävällä hankekohtaisella tunnisteella tarkoitetaan kansallisessa tietojärjestelmässä olevaa tietoa hankekohtaisesta asiatunnisteesta tai projektikoodista, jolla rahoitus on myönnetty tuensaajalle.

Asetuksen 3 §:n 2 kohdassa säädettävällä hankkeen nimellä tarkoitetaan kansalliseen tietojärjestelmään tallennettua hankkeen nimeä.

Asetuksen 3 §:n 3 kohdassa säädettävällä hankkeelle myönnetyn tuen määrällä tarkoitetaan hankkeelle myönnetyn tukivälinelain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitettun tuen määrää.

Asetuksen 3 §:n 4 kohdassa säädettävällä hankkeen edistymistiedolla tarkoitetaan elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisen tukivälineasetuksen 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen maksupyyntöjen perusteella päivitettävää edistymistietoa. Hankkeen edistymistieto on Arachne-järjestelmässä siihen saakka avoinna, kunnes hanketta koskevat maksatukset on saatu komissiolta.

Asetuksen 3 §:n 5 kohdassa säädettävällä tiedolla tarkoitetaan tukivälinelain 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettun tuen saajan nimeä sekä tuen saajan syntymäaikaa tai yritys- ja yhteisötunnusta. Tuensaaja voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö.

Asetuksen 3 §:n 6 kohdassa säädetään muista tiedoista, joiden siirtäminen Arachne-järjestelmään on välttämätöntä tukivälineasetuksen 22 artiklassa tarkoitettujen unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi.

Asetuksen 4 §:ssä säädetään Valtiokonttorin velvollisuudesta päivittää säännöllisesti tietoja järjestelmään. Asetuksen 4 §:n mukaan Valtiokonttori päivittää 3 §:ssä tarkoitettut tiedot 2 §:ssä tarkoitettuun järjestelmään vähintään kolmen kuukauden välein elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanon ajan. Arachne-järjestelmän käyttöehdoissa jäsenvaltioille on asetettu velvoite päivittää järjestelmän tietoja vähintään kolmen kuukauden välein. Asetuksessa Valtiokonttorille säädettävä velvoite tietojen päivittämiselle on komission asettaman vähimmäisvaatimuksen mukainen. Asetuksessa säädettävä

Valtiokonttorin tietojen päivittämistä koskeva velvoite koskee elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanon aikaa.

4. Asetuksenantovaltuus

Tukivälinelain 7 §:n 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Valtiokonttorin tehtävistä. Asetuksessa säädettävä tietojen siirto komission keskitettyyn järjestelmään on osa Valtiokonttorin 7 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettyjä tehtäviä, joita tarkennetaan tällä asetuksella.

5. Asetuksen vaikutukset

Valtiokonttorin asetuksessa säädetyt tehtävät ovat osa elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanoa Suomessa, mistä säädetään tukivälinelaisissa. Asetuksessa säädettävän Arachne-järjestelmään käyttöönotosta ja käytöstä aiheutuvat resurssitarpeet katetaan Valtiokonttorille tukivälinelain mukaisten tehtävien hoitamiseen osoitetuilla elpymis- ja palautumistukivälinevaroilla.

Valtiokonttori huolehtii rekisterinpitäjänä kansallisen RRP-tietojärjestelmien rekisteröityjen informoimisesta sekä tietosuojaselosteen päivittämisestä Arachne-järjestelmään käyttöönotosta aiheutuvien muutosten johdosta.

Lain vaikutuksia hallinnonalojen ja muille viranomaisille on kuvattu laiksi Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun hallituksen esityksen (HE 65/2022 vp) 4 luvussa. Asetuksesta ei aiheudu viranomaisille vaikutuksia, joita ei olisi otettu huomioon hallituksen esityksessä.

6. Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkатыönä valtiovarainministeriössä. Asetusehdotusta on valmisteltu yhdessä Valtiokonttorin kanssa. Valtiokonttori on valmistelussa kiinnittänyt erityisesti huomiota Arachne-järjestelmän käyttöönoton ja käytön resurssointiin. Arachne-järjestelmän käyttöönotosta seuraavat Valtiokonttorin lisäresurssitarpeet katetaan Valtiokonttorille tukivälinelain mukaisiin tehtäviin osoitetuilla elpymis- ja palautumistukivälinevaroilla. Lisäksi Valtiokonttori on valmistelussa kiinnittänyt erityisesti huomiota Arachne-järjestelmään syötettävien tietojen oikeellisuuden varmistamiseen. Tiedot Arachne-järjestelmään siirretään keskitetystä kansallisesta tietojärjestelmästä ja tukivälinelain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan vastuu tietojen oikeellisuudesta on tukiviranomaisilla. Kansallisella viranomaisella on mahdollisuus korjata Arachne-järjestelmään viedyissä tiedoissa havaitut virheet myös jälkikäteen.

Arachne-järjestelmän käyttöönoton edellytyksistä on keskusteltu valmistelun yhteydessä myös tietosuojavaltuutetun toimiston ja oikeusministeriön kanssa. Keskeisenä huomiona molemmat tahot totesivat, että kyseessä olevat Arachne-järjestelmään siirrettävät tiedot ovat lähtökohtaisesti julkisia tietoja. Julkisten tietojen osalta siirto tapahtuisi julkisuuslain nojalla. Tämän lisäksi RRP-lain (537/2022) 13 §:ssä säädetään välttämättömien tietojen luovuttamisesta EU:n toimielimille salassapitosäännösten estämättä. Peruste tietojen siirrolle tulee erityisesti tukivälineasetuksessa säädettyjen jäsenvaltion lakisäätteisten veloitteiden täyttämisestä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi. Komissio taas vastaa omassa järjestelmässään tapahtuvasta tietojenkäsittelystä toimiessaan sen rekisterinpitäjänä.

Arachne-järjestelmän käyttöönottoa on käsitelty Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanoa seuraavassa ja koordinoivassa työryhmässä.

Ehdotuksen teknisen luonteen vuoksi asetusluonnoksen osalta ei ole pyydetty lausuntoja.

7. Voimaantulo

Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 4.10.2025.